

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 306/2014 vp eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetuista lain muuttamisesta

Sivistystyönantajat ry ei kannata HE 306/2014 hyväksymistä eikä näe perusteita asian eteenpäin viemiseen. Vähenevän rahoituksen tilanteessa järjestäjien tulee itse voida päättää strategiansa mukaisista toimista.

Lisäksi esityksen keskeiset asiat ohjaavat järjestelmää suuntaan, jota Sivistystyönantajat ei voi kannattaa:

- Esitys ei sisällä laskelmia rakenteellisella uudistuksella saavutettavista säästöistä eikä se siten takaa säästötavoitteiden toteuttamista.
- Koulutuksen kehittämisen tulee lähteä laadun ja tuloksellisuuden tavoittelusta eikä koulutuksen järjestäjän tai ylläpitäjän kokoon liittyvästä suuruuden tavoittelusta. Koulutuksen järjestäjän ja ylläpitäjän pitää voida erikoistua strategiansa mukaan myös jatkossa. Erikokoiset ja erilaiset järjestäjät voivat olla laadukkaita, taloudellisesti vakaita ja verkostoituneita toimijoita.
- Opiskelijalla tulee olla oikeus hakeutua haluamaansa koulutukseen. Jos suuruuden tavoittelun kautta syntyy alueellisia koulutusmonopoleja, onko opiskelijalla enää käytännössä mahdollisuutta valita? Monopolit eivät myöskään edistä koulutuksen järjestäjien välistä laatukilpailua.
- Suomalaisen koulutusjärjestelmän keskeinen osa on lukio- ja ammatillisen koulutuksen kehittäminen erillisinä koulutusmuotoina, joilla on omat tavoitteensa ja tehtävänsä. Onko nykyinen koulutuspolitiikka jatkossa vaakalaudalla?
- Merkittävästä osasta lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta ja vapaasta sivistystyöstä vastaavat opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla toimivat yksityiset koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät (taulukko s. 2). Mikä on yksityisten tulevaisuus hallituksen esityksen valossa?
- Valtion tulee kohdella juridiselta muodoltaan erilaisia koulutuksen järjestäjiä neutraalisti. Miten tasaveroisesti voidaan arvioida verotusoikeuden omaavan kunnan ja yksityisen toimijan taloudellista kantokykyä?
- Hallituksen esityksen kokonaisvaikutus voi olla sekä laajempi että arvaamattomampi kuin nimettyjen lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön osalta. Jos esimerkiksi lukiolupaa ei ole enää jatkossa ole, miten käy saman järjestäjän perusopetuksen?

Sivistystyönantajat ry:n ehdotus

- Luovutaan järjestäjäverkon rakenteellisesta uudistamisesta (HE 306/2014).
- Säästöjen toteuttamiseksi arvioidaan muiden meneillään olevien uudistusten (esim. rahoitusuudistus ja ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen) vaikutukset ja niiden kautta saatavat säästöt. Keskustellaan järjestäjien ja ylläpitäjien kanssa muista tavoista kehittää suomalaista järjestelmää tavoitteena laatu ja tuloksellisuus. Jatketaan uuden rahoitusjärjestelmän kehittämistä.
- Annetaan koulutuksen järjestäjien itse tehdä vaadittavat päätökset ja toimenpiteet omiin strategioihinsa sekä taloudellisiin ja toiminnallisiin edellytyksiin perustuen. Ylhäältä ohjaamisen sijaan aidot yhteistyömuodot ovat kannatettavia. Tuetaan järjestäjien yhdistymisiä taloudellisesti.
- Lukiokoulutuksella ja ammatillisella koulutuksella on omat tehtävänsä ja ne tulee säilyttää omina koulutusmuotoinaan myös jatkossa.
- Siirrytään ammatillisessa koulutuksessa yhteen lakiin ja yhteen lupaan. Järjestäjällä tulee olla harkintavaltaa käyttää ammatillisen koulutuksen palveluvalikoimaa joustavasti työelämän ja opiskelijan tarpeen mukaan. Näin luodaan mahdollisuuksia yksilöllisiin opintopolkuihin. Järjestäjällä voi olla lupa sekä ammatilliseen perus- että lisäkoulutukseen tai toiseen näistä. Yhdessä luvassa määritellään erikseen perus- ja lisäkoulutuksesta siten, että koulutuksen järjestäjälle jää joustovaraa reagoida koulutustarpeen mukaisesti. Myös rahoituksen määräytymisessä on vastaava ohjauksen ja joustavuuden yhdistelmä.

Koulutuksen järjestäjien lukumäärät, syksy 2013

	Kaikki yhteensä	Yksityiset / itsenäiset	Valtio	Kunta	Kunta-yhtymä
Lukiot (kevät 2014)	283	44*	3	231	5
Ammatillinen peruskoul. (kevät 2014)**	132	84	2	11	35
Ammatillinen lisäkoulutus	144	98	0	10	36
Kansanopistot	80	73	0	2	5
Kansalaisopistot	180	25	0	153	2
Urheiluopistot	11	10	0	0	1
Kesäyliopistot	20	16	0	0	4
Opintokeskukset	11	11	0	0	0

*sis. normaalikoulut **oppilaitosmuotoinen

Lähde: OPH:n perustietoraportit syksy 2013 ja kevät 2014 (<http://vos.uta.fi/rap/>)

Sivistystyönantajat ry

Minna-Marika Lindström
toimitusjohtaja (ma.)